

Αναθεωρήσεις τιμών και Νομολογία

(Πηγή : dimosies-symvaseis.gr)

Ως Αναθεώρηση τιμών ορίζεται η συμβατική αμοιβή του αναδόχου που αναπροσαρμόζεται κάθε ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), προκειμένου να μην επηρεασθεί αρνητικά από την άνοδο του τιμαρίθμου, ο οποίος επηρεάζει τις τιμές των υλικών, των ημερομισθίων κλπ.

Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο εκτέλεσης των εργασιών, εάν αυτές εκτελέστηκαν με βάση το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Για εργασίες που εκτελέστηκαν καθυστερημένα, λαμβάνεται ως χρόνος εκτέλεσης ο χρόνος του χρονοδιαγράμματος. Για εργασίες που εκτελέστηκαν πρόωρα, ισχύει ο χρόνος πραγματικής εκτέλεσης. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τους συντελεστές της τελευταίας αναθεωρητικής περιόδου, εάν η καθυστέρηση οφείλεται σε υπαιτιότητα του αναδόχου.

Ως χρόνος εκκίνησης της αναθεώρησης, λαμβάνεται κατά το νόμο το ημερολογιακό τρίμηνο στο οποίο υποβλήθηκε η προσφορά (αν έγινε δημοπρασία) ή εκδόθηκε η πράξη έγκρισης (αν έγινε με απευθείας ανάθεση).

Με το θέμα των Αναθεωρήσεων των βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων πραγματεύεται το Άρθρο 153 του Ν.4412/2016.Θα δώσουμε μια σύντομη ανάλυση των κυριότερων σημείων του Άρθρου :

Οι βασικές τιμές των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων του παρόντος αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου, οι αναθεωρημένες τιμές παραμένουν σταθερές. (παρ. 1)

Η αναθεώρηση τιμών είναι η διαδικασία με την οποία το εργολαβικό αντάλλαγμα προσαρμόζεται στις οικονομικές συνθήκες που επικρατούν κατά τον χρόνο πραγματικής εκτέλεσης του έργου και με την έννοια αυτή το τίμημα της σύμβασης είναι σχετικό. Επιπλέον σύμφωνα με την νομολογία οι διατάξεις περί αναθεώρησης είναι δημόσιας τάξης και δεν είναι δυνατό να αποκλεισθούν(ΔΕφΠατρ. 114/1992) (παρ. 2).

Με την διάταξη της παρ. 3 γίνεται αλληλεσύνδεση μεταξύ των αναθεωρητικών περιόδων σε απόλυτη σχέση με το χρονοδιάγραμμα

εργασιών του άρθρου 145 του Ν.4412/2016 και ορίζονται οι αναθεωρητικές περιόδους σε απόλυτη σχέση με αυτό. Η έγκριση ή μη της αναθεώρησης αποτελεί πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και σαν τέτοια υπόκειται σε όλες τις ενστάσεις. Είναι ανάγκη η ένσταση να αναφέρει ρητά για ποιες εργασίες ζητείται η αναθεώρηση αλλιώς αυτή πάσχει από αοριστία. Από την Νομολογία (ΣτΕ 1093/2005) προκύπτει ότι εάν η πιστοποίηση που περιλαμβάνει και αναθεώρηση υποβληθεί με υπαιτιότητα της διοικήσεως μετά την πάροδο του τριμήνου, το ύψος της αναθεώρησης υπολογίζεται βάσει του χρόνου υποβολής της.

Με την διάταξη της παρ. 5 καθορίζεται ο χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης, γίνεται διάκριση ανάμεσα σε έργα με δημοπρασία και έργα χωρίς δημοπρασία, στα οποία πρέπει να περιληφθούν και τα έργα με πρόσκληση περιορισμένου αριθμού. Αφετέρου μπαίνουν νέες διατάξεις για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού δημοπράτησης ή ανάθεσης ύψους ενάμισι εκατομμυρίου (1.500.000 ευρώ) χωρίς ΦΠΑ για τα οποία κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης.

Με τα έως σήμερα ισχύοντα δεδομένα ο νομοθέτης προκειμένου να συμπεριλάβει το θέμα της εξισορρόπησης παροχής και αντιπαροχής και της αποτροπής οικονομικής βλάβης των δύο μερών, κυρίου του έργου και αναδόχου, από τις διακυμάνσεις του κόστους κατασκευής του έργου, προβλέπει όχι μόνο την θετική, αλλά και την αρνητική αναθεώρηση, η οποία μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή του σχετικού μαθηματικού τύπου για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και η οποία οδηγεί σε μειωτική αναπροσαρμογή των συμβατικών τιμών, συνεπαγόμενη την καταβολή μειωμένου εργολαβικού ανταλλάγματος». Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 7 άρ. 153 αναφέρεται ότι : «Κατ' εξαίρεση για τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το Γ' τρίμηνο του 2012, η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το Γ' τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1)». Δηλαδή για τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το Γ' τρίμηνο του 2012 η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το Γ' τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1), ενώ Για τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης μετά το Γ' τρίμηνο του 2012, ήτοι από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν ο σταθερός συντελεστής s στον τύπο της αναθεώρησης της παραγράφου 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) =1. (παρ. 23 άρ. 153)

«Κατ' εξαίρεση για τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το Γ' τρίμηνο του 2012, η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το Γ' τρίμηνο του 2012

συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1)». (παρ. 7 άρ. 153 - τελευταίο εδάφιο).

Με την διάταξη της παρ. 8 λύνεται το πρόβλημα της μη ταυτοποίησης των κονδυλίων των λογαριασμών με τα άρθρα του τιμολογίου, επιλύεται δε και το θέμα των περιπτώσεων κατ' αποκοπής τιμών και σύνθετων τιμών, ορίζεται δέ ότι στην περίπτωση αυτή για τη αναθεώρηση πρέπει να καθορίζονται στα συμβατικά τεύχη με ποιο τρόπο και ποια παρεμφερή άρθρα αντίστοιχα θα γίνεται η αναθεώρηση

Με τις διατάξεις της παρ. 9 :

➤ Καθορίζεται κατ' αρχάς ο αποκλεισμός από την αναθεώρηση για τα έργα που εκτελούνται χωρίς χρηματικό αντάλλαγμα και στις απολογιστικές εργασίες.

Καθορίζεται επιπλέον ότι :

➤ Στα συστήματα «ελεύθερης συμπλήρωσης τιμολογίου» και «μελέτη και κατασκευή» ή στα έργα με αντάλλαγμα σε ξένο νόμισμα (σπάνια πλέον περίπτωση μετά το ευρώ), η αναθεώρηση πρέπει να ορίζεται ρητά από την διακήρυξη και να προσδιορίζεται ο τρόπος της, διαφορετικά δεν υπάρχει περιθώριο αναθεώρησης (ΣτΕ 1347/2001).

Με τις διατάξεις της παρ. 13 :

- Καθορίζεται η εξαίρεση της αναθεώρησης από υλικά που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής.
- Προβλέπεται ενσωμάτωση (για την αναθεώρηση) των υλικών που προμηθεύει ο ανάδοχος στις εργασίες (και τα αντίστοιχα κονδύλια) που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν και με τον τρόπο αυτό η αναθεώρηση των τιμών σχετικά με τα υλικά του αναδόχου γίνεται όχι κατά το τρίμηνο προμήθειας τους στο εργοτάξιο, αλλά κατά το τρίμηνο ενσωμάτωσης τους στην αντίστοιχη εργασία του τιμολογίου.
- Σε περίπτωση μηχανημάτων μεγάλης αξίας, όταν για αυτά ορίζεται χωριστό αντάλλαγμα για την προμήθεια τους στη σύμβαση, τότε η ίδια η σύμβαση μπορεί να ορίζει και για αυτά άλλο τρόπο αναθεώρησης

Από τα οριζόμενα στην παρ. 14 συνάγεται ότι ο ανάδοχος κατά την διεκδίκηση αποζημιώσεων δυνάμει διοικητικής ή δικαστικής απόφασης, για ποσά τα για τα οποία ο ανάδοχος δικαιούται αναθεώρηση από το περιεχόμενο της απόφασης αυτής (διοικητικής ή δικαστικής) πρέπει με μεγάλη προσοχή να συντάσσει τα σχετικά κείμενα, είτε προσφυγών, είτε ενστάσεων, είτε αγωγών έτσι ώστε να αναλύει τα ποσά για τα οποία πέρα από την αποζημίωση δικαιούται και αναθεώρηση.

Στην παρ. 15 ορίζεται ότι Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου. Στην περίπτωση αναθεώρησης, για την καταβολή της δεν είναι απαραίτητη η σύνταξη ΑΠΕ. Σε περίπτωση που το έργο έχει ολοκληρωθεί, μπορεί να γίνει ανάλωση των πιστώσεων ου έχουν

διατεθεί για άλλους λόγους (Απρόβλεπτα, ανάλωση πιστώσεων επί έλλειψαν εργασιών). Δέον, όμως, όπως στο τέλος του έργου, με τον τελικό λογαριασμό, να συντάσσεται ΑΠΕ που να περιλαμβάνει την οριστική αναθεώρηση για να είναι εμφανές το ακριβές κόστος του έργου.

Η.9.1 Νομολογία περί Αναθεωρήσεων

1485/2015 ΔΕΦ ΑΘ

Συμβατικές τιμές κάθε δημόσιου έργου. **Αναθεωρούνται, αυξανόμενες ή μειούμενες, προκειμένου να αναχθούν σε αντίστοιχες τιμές κάθε αναθεωρητικής περιόδου. Η αναγωγή αυτή γίνεται σύμφωνα με μαθηματικό τύπο, στους συντελεστές του οποίου υπεισέρχονται, μεταξύ άλλων, οι προβλεπόμενοι παράγοντες διαμορφώσεως των βασικών τιμών.** Μεταξύ των παραγόντων αυτών περιλαμβάνονται και οι επιβαρύνσεις των τιμών, όπως οι φόροι και τα τέλη, που ισχύουν κατά τον κρίσιμο χρόνο. Στις περιπτώσεις ανάθεσης έργου με το σύστημα του κατ' αποκοπή εργολαβικού ανταλλάγματος, παρέχεται ευχέρεια στη Διοίκηση να καθορίζει τον τρόπο υπολογισμού της αναθεώρησης. Εφόσον κατά την ένδικη αναθεωρητική περίοδο οι συντελεστές αναθεώρησης, οι οποίοι και δεν αμφισβητούνται ειδικότερα από την προσφεύγουσα, ήταν μικρότεροι της μονάδος, ορθά μειώθηκαν οι συμβατικές τιμές των εκτελεσμένων εργασιών.

ΣτΕ 205/2008

Από τις διατάξεις περί αναθεώρησης συνάγεται ότι οι συμβατικές τιμές κάθε δημόσιου έργου αναθεωρούνται, αυξανόμενες ή μειούμενες, προκειμένου να αναχθούν σε αντίστοιχες τιμές κάθε αναθεωρητικής περιόδου. Η αναγωγή αυτή γίνεται σύμφωνα με μαθηματικό τύπο, στους συντελεστές του οποίου υπεισέρχονται, μεταξύ άλλων, οι προβλεπόμενοι παράγοντες διαμορφώσεως των βασικών τιμών. Μεταξύ των παραγόντων αυτών περιλαμβάνονται και οι επιβαρύνσεις των τιμών, όπως οι φόροι και τα τέλη, που ισχύουν κατά τον κρίσιμο, εκάστοτε, χρόνο. Έτσι, στα δημόσια έργα εκείνα, στα οποία η προσφορά υποβλήθηκε πριν την 1.1.87, συνυπολογίζονται στις τιμές του χρόνου εκκίνησης (Αο), μεταξύ άλλων, ο ΦΚΕ και τα τέλη χαρτοσήμου, και όταν, ακόμη, το έργο εκτελείται μετά την 1.1.87, όχι μόνο διότι ίσχυαν πριν από την ημερομηνία αυτή και ρητώς ο νόμος προβλέπει τον συνυπολογισμό τους στις τιμές των υλικών, αλλά

και διότι ο ανάδοχος διαμόρφωσε την προσφορά του, συνυπολογίζοντας (ρητώς ή κατά τεκμήριο) και τις επιβαρύνσεις αυτές. Αντιθέτως, στην τιμή της αναθεωρητικής περιόδου (Αν) δεν συνυπολογίζεται ο ΦΠΑ, διότι ο φόρος αυτός επιρρίπτεται στον αντισυμβαλλόμενο, δηλαδή το Δημόσιο και, συνεπώς, δεν επιβαρύνει το κόστος του έργου (μειοψ.)

ΣτΕ 1119/2006 «Μελέτη και κατασκευή με κατ' αποκοπή εργολαβικό αντάλλαγμα»

Ορος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων που ορίζει ότι η αναθεώρηση ισχύει μόνο για εργασίες που θα εκτελεστούν από υπαιτιότητα της Υπηρεσίας μετά το πέρας της συμβατικής προθεσμίας περατώσεως του έργου. Η αναιρεσείουσα με την ανεπιφύλακτη συμμετοχή της στο Διαγωνισμό αποδέχτηκε πλήρως τη νομιμότητα της Διακήρυξης και της ως άνω Ειδικής Συγγραφής και επομένως δεν είναι επιτρεπτή η εκ μέρους της παρεμπίπτουσα κατά το στάδιο εκτελέσεως του έργου αμφισβήτηση του κύρους όρων τους.

ΑΠ 1127/2006

Η διάταξη του άρθρου 23 παρ. 10 του Ν. 3212/2003 που καταργεί το δικαίωμα των αναδόχων που βρίσκονταν στο στάδιο της εκτέλεσης κατά την ισχύ του Ν. 2940/2001 να ζητήσουν τον ευνοϊκότερο τρόπο αναθεώρησης της παρ. 11 του άρθρου 10 του Ν. 1418/1984, δεν αντιβαίνει στις διατάξεις του Συντάγματος ούτε της ΕΣΔΑ, αφού η αναδρομική κατάργηση επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Η ρύθμιση καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς δίκες εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση. Μηνιαία προθεσμία έγκρισης του λογαριασμού. Η ρύθμιση δεν ισχύει για λογαριασμούς που δεν είναι νόμιμοι, όπως εκείνοι που συντάχθηκαν με βάση διάταξη που καταργήθηκε αναδρομικά.

ΣτΕ (7μ) 1093/2005

Αναθεώρηση υπό το καθεστώς του ν.δ. 1266/72 και του ν. 889/79. Με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 889/79 προβλέπεται ότι η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τον χρόνο πραγματοποίησης των εργασιών, αλλά αν ο χρόνος αυτός δεν ταυτίζεται με το τρίμηνο που συντάσσεται η πιστοποίηση συντάσσεται πίνακας κατανομής των εργασιών βάσει του χρόνου εκτέλεσής τους. Εν όψει όμως των διατάξεων του άρθρου 200 και 288 του ΑΚ αν η πιστοποίηση που περιλαμβάνει την αναθεώρηση υποβληθεί από υπασιότητα της διοίκησης μετά την πάροδο τριμήνου από τη λήξη της αναθεωρητικής περιόδου, το ύψος της αναθεώρησης υπολογίζεται βάσει του χρόνου υποβολής της πιστοποίησης, εφόσον

συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων του Α.Κ.

Διοικ.Εφ.Ιωαννίνων 181/2003

Δεν υπολογίζεται κατά τον καθορισμό του εργολαβικού ανταλλάγματος τυχόν μείωση των τιμών (αρνητική αναθεώρηση).

ΣτΕ Α΄4326/2000

Η αναθεώρηση υπολογίζεται α) με βάση τον πραγματικό χρόνο εκτέλεσης των εργασιών, εφόσον η εκτέλεση προηγήθηκε του χρονοδιαγράμματος και β) με βάση τον χρόνο που προβλέπεται στο χρονοδιάγραμμα, εφόσον ο ανάδοχος με υπαιτιότητά του καθυστέρησε την εκτέλεση. Ο κανόνας είναι ότι κρίσιμος χρόνος για την αναθεώρηση των τιμών είναι ο χρόνος εκτέλεσής τους και όχι ο χρόνος πιστοποίησης ή πληρωμής τους.

ΔΕΑ 2947/95 ΔιΔικ 8, 972.

Σε περίπτωση που η ανάθεση του έργου έγινε με το σύστημα μελέτη-κατασκευή με κατ'αποκοπή αντάλλαγμα αυτό δεν υπόκειται σε αναθεώρηση πλην αν αλλιώς ορίζεται στη σύμβαση.

Με εκτίμηση

ZΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ

dimosies-symvaseis.gr

email: zpapastamatis@gmail.com